

Witold Ostant

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. „Oblicza współczesnego terroryzmu”

W dniach 23–24 kwietnia 2018 r. na terenie Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie odbyła się pierwsza ogólnopolska konferencja naukowa pt.: „Oblicza współczesnego terroryzmu”. Organizatorami i współorganizatorami tego przedsięwzięcia były następujące podmioty: Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Politologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, Wydział Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej, Wydział Cybernetyki Wojskowej Akademii Technicznej, Wydział Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej, Wydział Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Wojsk Lądowych, Wydział Bezpieczeństwa Narodowego i Logistyki Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych, Wydział Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Wydział Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego, Instytut Zachodni w Poznaniu, Instytut Naukowy Bezpieczeństwa Wyższej Szkoły Bankowej w Chorzowie, Ośrodek Analiz Politologicznych UW, Zakład Nauk o Bezpieczeństwie Politechniki Rzeszowskiej, Ruch Wspólnot Obronnych oraz Naukowa Fundacja Prowadzenia Badań. Opiekę patronacką nad konferencją objęły renomowane czasopisma naukowe: „Przegląd Zachodni”, „Przegląd Strategiczny”, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego”, „Przegląd Politologiczny”, a także Polskie Towarzystwo Geopolityczne, Fundacja AT-System Group, Difin S.A. Wydawnictwo i Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych. Natomiast patronat honorowy sprawowali: gen. bryg. dr Ryszard Parafianowicz – Rektor-Komendant Akademii Sztuki Wojennej, insp. dr Marek Fałdowski – Komendant-Rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, płk dr hab. Bogdan Grenda – Dziekan Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej, prof. dr hab. Ryszard Zięba – Instytut Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr hab. Zdzisław Winnicki – Dyrektor Instytutu Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Janusz Ruszkowski – Dyrektor Instytutu Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. dr hab. Sławomir M. Mazur – Dziekan Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, dr hab. Urszula Chęcińska – Dziekan Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego, dr hab. Andrzej Stelmach – Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, dr hab. Stanisław Sulowski – Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. Stanisław Gędek – Dziekan Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej,

dr hab. Zbigniew Karpus – Dziekan Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, dr hab. Tadeusz Dmochowski – Dziekan Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, płk dr hab. Adam Radomyski – Dziekan Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego i Logistyki Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych, płk dr hab. Witalis Pellowski – Dziekan Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Akademii Wojsk Lądowych, kmdr dr hab. Jarosław Teska – Dziekan Wydziału Dowodzenia i Operacji Morskich Akademii Marynarki Wojennej, dr Krzysztof Koj – Dziekan Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu oraz dr Justyna Schulz – Dyrektor Instytutu Zachodniego w Poznaniu.

Zasadniczym celem konferencji była pogłębiona refleksja nad terroryzmem, który w pierwszych dekadach XXI wieku stał się jednym z czołowych wyzwań i zagrożeń szeroko rozumianego bezpieczeństwa. Główne osie dyskursu były zogniskowane wokół następujących problemów: globalna wojna z terroryzmem (GWOT) – uwarunkowania, wymiary i perspektywy; terroryzm a problem państw upadłych i upadających; terroryzm a problem migracji we współczesnym świecie; terroryzm a państwo demokratyczne – wyzwania i zagrożenia; terroryzm a broń masowego rażenia.

Dzięki starannemu doborowi uczestników wydarzenie miało charakter unikatu. Jego multidyscyplinarny charakter gwarantował wysoki poziom debaty oparty na uwarunkowaniach metodologicznych. W ramach prowadzonych rozważań w dyskursie uczestniczyli zarówno praktycy, jak i teoretycy – reprezentanci różnych dyscyplin naukowych z największych ośrodków naukowych i analitycznych w Polsce.

Oprócz walorów naukowych konferencji należy podkreślić także jej wymiar praktyczny, ponieważ zdiagnozowanie poziomu najważniejszych zagrożeń wynikających z nasilania się zjawisk o charakterze terrorystycznym pozostaje cenną wartością, która może być wykorzystana przez instytucje państwowe oraz służby dbające o bezpieczeństwo i zachowanie ładu publicznego.

Na konferencję składało się: sześć paneli naukowych, w ramach których wygłoszono trzydzieści referatów, oraz debata reporterska z udziałem m.in.: Witolda Repeutowicza, Wiktora Batera, Rafała Stańczyka, Jana Wójcika i Dawida Wildsteina.

W pierwszym dniu spotkań zaprezentowano ćwiczenie taktyczno-operacyjne z wykorzystaniem śmigłowca, zorganizowane przez Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji. W drugim dniu przedstawiciele Służby Ochrony Państwa zorganizowali pokaz sprzętu wykorzystywanego w ramach realizowanych przez siebie zadań.

Konferencję w imieniu swoim i współorganizatorów uroczystie otworzył płk dr hab. Bogdan Grenda – Dziekan Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej, a następnie wykład inauguracyjny wygłosił prof. zw. dr hab. Ryszard Zięba z Uniwersytetu Warszawskiego. Wystąpienie prof. R. Zięby było pogłębionym studium pozycjonującym terroryzm na tle innych wyzwań i zagrożeń bezpieczeństwa w drugiej dekadzie XXI wieku.

W panelu pierwszym na szczególną uwagę zasługiwały dwie prezentacje. Pierwsza z nich nosiła tytuł: *Cele społeczne terrorystów w państwach Unii Europejskiej*.

Jej autorem był prof. dr hab. Jarosław Gryz z Akademii Sztuki Wojennej. Druga – *Anty-Terror System* – była dynamiczną demonstracją działań w sytuacji zagrożenia ze strony tzw. samotnego strzelca. Tę prezentację opracowali dr Aleksandra Gasztołd z Uniwersytetu Warszawskiego oraz Maciej Górski – współzałożyciele Fundacji AT-System Group. Profesor J. Gryz przedstawił cele operacyjne, taktyczne i strategiczne ugrupowań terrorystycznych działających w państwach Unii Europejskiej, których zadaniem jest podważanie fundamentalnych mechanizmów współpracy i organizacji współczesnych społeczeństw demokratyczno-liberalnych. Zespół Fundacji AT-System Group natomiast zobrazował optymalny model zachowania w sytuacji zagrożenia ze strony „samotnego strzelca” (najczęściej stosowana metoda dokonywania zamachów terrorystycznych w państwach Europy Zachodniej i w USA).

W panelu drugim – ze względu na szczególną aktualność – zwłaszcza dwa zagadnienia były wyjątkowo istotne. Pierwsze – to zapewnianie bezpieczeństwa w ruchu lotniczym, co w niezwykle trafny i kompleksowy sposób przedstawił płk rez. dr hab. Adam Radomyski z Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie (referat pt. *Współczesne aspekty przeciwdziałania terroryzmowi powietrznemu*), drugie natomiast – to problem uchodźstwa i jego potencjalnych skutków w kontekście zagrożenia terrorystycznego. W ramach drugiego zagadnienia na podkreślenie zasługiwały dwa referaty: *Polityka antyterrorystyczna i uchodźcza jako wyzwanie Unii Europejskiej w XXI w.* – dr hab. Izabeli Oleksiewicz z Politechniki Rzeszowskiej oraz *Czy migrant to terrorysta? Rewizja rozwiązań migracyjnych i uchodźczych: ONZ 2018* – dr Joanny Dobrowolskiej-Polak z Instytutu Zachodniego w Poznaniu.

Pierwszy dzień konferencji kończyła debata reporterska, która, podobnie jak wiele referatów wygłoszonych wcześniej, wzbudziła ożywioną dyskusję. Prowadzili ją doświadczeni dziennikarze – praktycy: prof. dr hab. Piotr Grochmalski – Dyrektor Instytutu Studiów Strategicznych Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego ASzWoj oraz Witold Repetowicz.

Drugi dzień spotkań rozpoczął się dwoma panelami prowadzonymi równolegle. W ich trakcie wygłoszono kolejnych dziesięć referatów, spośród których, z uwagi na ciekawe i nowatorskie spojrzenia, na wyróżnienie zasługują: *Aktywność Państwa Islamskiego podczas konfliktu w Syrii* – dr hab. Mariana Żubera z Akademii Wojsk Lądowych, *Wykorzystanie internetu przez terrorystów islamskich* – płk. dr hab. Piotra Deli z Akademii Sztuki Wojennej oraz *Rozpoznanie osobowe w kontekście zagrożeń terrorystycznych. Grupy ryzyka* – podinsp. Przemysława Wrzoska i podinsp. Mariusza Kupniewskiego z Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Uwzględniając trzy tak odległe od siebie zagadnienia dotyczące jednego problemu zasadniczego, należy podkreślić, że w ramach dyskusji zwrócono uwagę na zasadność tworzenia interdyscyplinarnych zespołów do zwalczania terroryzmu i potrzebę pogłębionej refleksji nad tym zjawiskiem w kontekście opracowywania strategicznych dokumentów dotyczących bezpieczeństwa.

Dwa kolejne panele poświęcono głównie problemom stojącym przed RP, jeśli chodzi o zwalczanie terroryzmu w ujęciu wewnętrznym i zewnętrznym oraz w aspekcie bilateralnym i multilateralnym. Analizując konteksty poszczególnych ujęć

tematów z uwzględnieniem najważniejszych zagadnień przedmiotowych, trzeba podkreślić wagę wystąpienia gen. dyw. (rez.) pil. dr. Anatola Czabana z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza pt. *Terroryzm w strategiach bezpieczeństwa państw i organizacji międzynarodowych. Współczesne wyzwania*, prezentacji dr. Macieja Magiery z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza pt. *Kultura bezpieczeństwa społeczeństwa polskiego z perspektywy współczesnych zamachów terrorystycznych w Europie* oraz referatu dr. Remigiusza Rosickiego z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza pt. *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne na przykładzie szczególnych uprawnień polskich służb specjalnych w zakresie inwigilacji cudzoziemców*.

Kompleksowe zarysowanie problemów przez wyżej wymienionych naukowców uświadomiło uczestnikom konferencji, jak wiele jeszcze jest deficytów w zakresie zwalczania terroryzmu w Polsce oraz to, że trzeba włożyć dużo wysiłku w udoskonalenie polskiego systemu antyterrorystycznego, ukierunkowanego nie tylko na zwalczanie tego groźnego zjawiska, lecz także na szeroko rozumianą prewencję, której najskuteczniejszym i najbardziej efektywnym narzędziem jest edukacja dla bezpieczeństwa.

W podsumowaniu należy podkreślić, że pierwsza ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Oblicza współczesnego terroryzmu” była pod względem merytorycznym i organizacyjnym dużym wydarzeniem w naszym kraju w 2018 r. Dzięki prezentacji wysoko specjalistycznej wiedzy ma ona szansę stać się elementem wpływającym na zwiększenie skuteczności działań administracji państwowej w zakresie zwalczania terroryzmu i przeciwdziałania temu zjawisku. Niewątpliwym sukcesem tego przedsięwzięcia nie byłoby możliwe bez wsparcia i zaangażowania wielu osób, które pracowały na jego jak najlepszy wydzźwięk w wymiarze zarówno merytorycznym, jak i organizacyjnym. W związku z tym w imieniu organizatorów i współorganizatorów konferencji szczególne podziękowania należy skierować do: dr. Cypriana Kozery – Akademia Sztuki Wojennej, dr. Piotra Lewandowskiego – Akademia Sztuki Wojennej, dr. Przemysława Gasztolda – Akademia Sztuki Wojennej, ppłk. dr. Grzegorza Motrycza – Akademia Sztuki Wojennej, dr. Anny Mróz-Jagiełły – Akademia Sztuki Wojennej, Eweliny Czerwińskiej – Akademia Sztuki Wojennej, Grzegorza Woźnego – Akademia Sztuki Wojennej, Pauliny Krawczyk – Akademia Sztuki Wojennej, Emilii Solarz – Akademia Sztuki Wojennej, Jowity Brudnickiej – Akademia Sztuki Wojennej, Jagody Gawliczek – Akademia Sztuki Wojennej, dr. Moniki Lewińskiej – rzecznik prasowej Akademii Sztuki Wojennej, Moniki Dzieciołowskiej – Akademia Sztuki Wojennej, dr. Natalii Jackowskiej – Instytut Zachodni („Przegląd Zachodni”), Anny Przyborskiej – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego („Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego”), dr. hab. Magdaleny Karg-Musiał – Uniwersytet Adama Mickiewicza („Przegląd Politologiczny”) oraz prof. zw. dr. hab. Sebastiana Wojciechowskiego – Uniwersytet Adama Mickiewicza („Przegląd Strategiczny”).